

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ

Кафедра криміналістики, судової експертології та домедичної підготовки
Факультет №1

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни «Практикум з методики розслідування злочинів»
вибіркових компонент освітньої програми першого (бакалаврського) рівня
вищої освіти за спеціальностями:
081 «Право» (поліцейські)

м. Харків
2021 рік

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 26.08.2021 № 7

СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету № 1
Протокол від 16.06.2021 № 6

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
ХНУВС з юридичних дисциплін
Протокол від 26.08.2021 № 7

Розглянуто на засіданні кафедри криміналістики, судової експертології та домедичної підготовки (протокол від 03.06.2021 № 6)

Розробник:

доцент кафедри криміналістики, судової експертології та домедичної підготовки, факультету №1, канд. юрид. наук, доцент **Орлова Т.А.**

Рецензенти:

професор кафедри кримінально-правових дисциплін Донецького юридичного інституту, доктор юридичних наук, професор **Волобуєв А.Ф.**
професор кафедри кримінального процесу та організації досудового слідства, факультету № 1, канд. юрид. наук, доцент **Глобенко Г.І.**

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Шифри та назви галузі знань, код та назва спеціальності, ступень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 4 Загальна кількість годин – 120 Кількість тем – 7	081 «Право» (поліцейські) Бакалавр	Цикл дисциплін професійної та практичної підготовки Навчальний курс 4 Семестр 7 Вид підсумкового контролю: ЗАЛІК
Розподіл навчальної дисципліни за видами занять:		
денна форма навчання Лекції – 6 год.; Практичні заняття – 44 год.; Самостійна робота – 70 год.; Індивідуальні завдання: Реферати, презентації, наукові доповіді (тощо) – 1		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Практикум з методики розслідування злочинів» є ознайомлення з теоретичними положеннями розділу криміналістики, присвяченому розслідуванню окремих видів злочинів, оволодіння основами процесу доказування у кримінальних провадженнях про різні категорії злочинів. Вивчення дисципліни направлено на вироблення цілісного уявлення щодо основних тактичних завдань, що стають перед слідчим під час досудового розслідування злочинів, та засобів їх вирішення, а також вироблення здатності курсантів (слухачів) розв'язувати складні спеціалізовані

завдання, що виникають під час досудового розслідування окремих видів злочинів.

Завданнями вивчення дисципліни «Практикум з методики розслідування злочинів» є :

- вироблення знань та практичних навичок щодо оцінки інформації про кримінальні правопорушення;
- прийняття ключових процесуальних рішень у кримінальних провадженнях;
- планування та організації процесу доказування у кримінальних провадженнях про злочини різних категорій.

Міждисциплінарні зв'язки: практикум з методики розслідування злочинів тісно пов'язаний з криміналістикою, кримінальним процесом, кримінальним правом, судовою медициною та психіатрією.

Очікувані результати навчання: у результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен

знати:

- поняття механізму скоєння злочинів та його складові елементи;
- криміналістичні характеристики злочинів окремих видів та можливості їх практичного використання;
- типові слідчі ситуації, що складаються при розслідуванні злочинів окремих видів, та правила побудови і перевірки версій;
- типові тактичні завдання початкового етапу розслідування окремих категорій злочинів, а також алгоритми слідчих (розшукових) дій, що дозволяють вирішити такі завдання;
- типові проблеми, з якими стикається слідчий під час доказування у кримінальних провадженнях про злочини окремих категорій, та шляхи їх вирішення;
- особливості подальших етапів розслідування злочинів окремих видів.

вміти:

- аналізувати й оцінювати інформацію про злочини, будувати версії та приймати вірні процесуальні рішення на початковому етапі розслідування;
- вірно визначати головні тактичні завдання у слідчих ситуаціях, відповідно планувати й організовувати розслідування злочинів різних категорій;
- складати описову частину протоколів слідчих (розшукових) дій, що проводяться у провадженнях про злочини різних категорій;
- організувати взаємодію з оперативними підрозділами, патрульною і експертною службами у вирішенні завдань розслідування злочинів;
- вирішувати конфлікти та проблемні ситуації під час розслідування злочинів окремих категорій.

Програмні компетентності, які формуються при вивченні навчальної дисципліни		
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної правничої діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування правових доктрин, принципів і правових інститутів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.	
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
	ЗК2	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
	ЗК6	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
	ЗК7	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
	ЗК8	Здатність бути критичним і самокритичним
	ЗК9	Здатність працювати в команді.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)	СК7	Здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів, щонайменше з таких галузей права, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.
	СК11	Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.
	СК13	Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.
	СК16	Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.
	СКНП.6	Здатність і готовність у передбачених законом випадках застосовувати: фізичну силу, у тому числі спеціальні прийоми боротьби (рукопашного бою); сукупність пристроїв, приладів і предметів; вогнепальну зброю.
	СКНП.7	Здатність і готовність забезпечувати дотримання прав і свобод людини під час здійснення професійної діяльності.

	СКНП.9	Здатність і готовність здійснювати пошук і фіксацію фактичних даних про протиправні діяння окремих осіб та груп, відповідальність за які передбачена кримінальним законодавством, а також отримання інформації в інтересах безпеки громадян, суспільства і держави.
	СКНП 11	Здатність і готовність організувати та проводити слідчі (розшукові) та негласні слідчі (розшукові) дії, здійснювати їх процесуальне оформлення, взаємодіяти з учасниками кримінального провадження, проводити дізнання.
	СКНП 15	Здатність і готовність застосовувати технічні засоби, тактичні прийоми та методики криміналістики під час виявлення, фіксації, вилучення, оцінки, експертного дослідження і використання доказів для попередження, виявлення, розкриття, розслідування та судового розгляду кримінальних правопорушень.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема №1. Методика розслідування вбивств

Криміналістична класифікація та характеристика вбивств.

Особливості типових слідчих ситуацій початкового етапу розслідування вбивств окремих класифікаційних груп. Типові тактичні завдання розслідування вбивств. Особливості планування і організації розслідування вбивств окремих класифікаційних груп.

Типові проблеми процесу доказування у кримінальних провадженнях про вбивства окремих класифікаційних груп, та шляхи їх вирішення.

Особливості тактики проведення окремих слідчих (розшукових) дій під час досудового розслідування вбивств.

Особливості подальшого етапу розслідування вбивств. Основні тактичні завдання цього етапу розслідування, та засоби їх вирішення.

Тема №2. Методика розслідування зґвалтувань

Криміналістична характеристика зґвалтувань.

Особливості типових слідчих ситуацій початкового етапу розслідування зґвалтувань. Типові тактичні завдання розслідування зґвалтувань. Особливості планування і організації розслідування зґвалтувань.

Типові проблеми процесу доказування у кримінальних провадженнях про зґвалтування, та шляхи їх вирішення.

Особливості тактики проведення окремих слідчих (розшукових) дій під час досудового розслідування зґвалтувань.

Особливості подальшого етапу розслідування зґвалтувань. Основні тактичні завдання цього етапу розслідування, та засоби їх вирішення.

Тема №3. Методика розслідування грабежів і розбоїв

Криміналістична характеристика грабежів, розбоїв.

Початковий етап розслідування. Слідчі версії та планування розслідування в типових ситуаціях. Комплекси слідчих (розшукових) дій, характерні для типових слідчих ситуацій початкового та подальшого етапів розслідування.

Особливості тактики окремих слідчих дій.

Тема №4. Методика розслідування злочинів проти безпеки руху та експлуатації транспорту

Криміналістична характеристика злочинів, пов'язаних із порушенням правил безпеки руху і експлуатації транспорту.

Початковий етап розслідування. Слідчі версії та планування розслідування в типових ситуаціях. Комплекс слідчих (розшукових) дій, характерних для типової ситуації, коли транспортний засіб і водій знаходяться на місці дорожньо-транспортної події. Комплекс слідчих (розшукових) дій та оперативно-розшукових заходів, характерних для типової ситуації, коли транспортний засіб знаходиться на місці події, а водій зник. Комплекс слідчих (розшукових) дій та оперативно-розшукових заходів, характерних для типової

ситуації, коли водій із транспортним засобом з місця дорожньо-транспортної події зник.

Заходи із встановлення та розшуку транспортного засобу і водія. Використання криміналістичних та інших обліків. Характеристика подальшого етапу розслідування.

Особливості проведення окремих слідчих (розшукових) дій (огляду місця дорожньо-транспортної події та транспортних засобів, допиту учасників події, допиту свідків-очевидців, судово-медичного освідчування водіїв транспортних засобів, судово-медичної експертизи потерпілого, слідчого експерименту, призначення транспортно-трасологічної, автотехнічної та інших експертиз).

Тема №5. Методика розслідування злочинів, пов'язаних з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів

Криміналістична характеристика злочинів, пов'язаних із незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів. Початковий етап розслідування. Слідчі версії та планування розслідування в типових ситуаціях. Комплекс слідчих (розшукових) дій та оперативно-розшукових заходів, характерних для типової ситуації затримання особи, що вживає, виробляє, виготовляє, зберігає, перевозить, придбаває наркотики без мети збуту.

Комплекс слідчих дій та оперативно-розшукових заходів, характерних для типової ситуації затримання особи, що займається збутом наркотиків.

Характеристика подальшого етапу розслідування.

Особливості проведення окремих слідчих (розшукових) дій (огляду предметів, судово-медичного освідчування підозрюваного, його допиту, обшуку, допиту свідків, підготовки і призначення судової експертизи наркотичних засобів, судово-наркологічної та інших експертиз).

Тема №6. Методика розслідування привласнень, розтрат майна або заволодінь ним шляхом зловживання службовим становищем

Криміналістична характеристика привласнень, розтрат майна та заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем, у тому числі вчинених у сучасних економічних умовах та окремих сферах.

Початковий етап розслідування. Версії та планування розслідування у типових слідчих ситуаціях. Характеристика подальшого етапу розслідування.

Призначення та оцінка результатів ревізії. Особливості проведення окремих слідчих дій (виїмки й огляду документів, огляду приміщень, обшуку, призначення судових експертиз, допиту підозрюваних і свідків). Забезпечення відшкодування матеріальних збитків.

Тема №7. Методика розслідування шахрайств

Класифікація та криміналістична характеристика окремих груп шахрайств, у тому числі, вчинених у сфері функціонування державних та громадських інституцій, підприємницькій діяльності та з використанням новітніх електронних технологій.

Особливості розслідування окремих класифікаційних груп шахрайств. Типові слідчі ситуації на початковому етапі розслідування. Типові версії, планування й організація розслідування. Особливості затримання шахраїв «на гарячому». Використання криміналістичних та інших обліків.

Особливості проведення окремих слідчих дій (допиту потерпілого і свідків шахрайства, допиту підозрюваного, обшуку, виїмки й огляду речових доказів, документів, пред'явлення для впізнання, підготовки і призначення судових експертиз).

4. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами (денна форма навчання)

4. Структура навчальної дисципліни

4.1.1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами (денна форма навчання)

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		Лекції	Семінарські	Практичні	Лабораторні	Самостійна	
Тема № 1: Методика розслідування вбивств	20	2	0	8	0	10	Залік
Тема № 2: Методика розслідування зґвалтувань	18	2	0	6	0	10	
Тема № 3: Методика розслідування грабежів і розбоїв	16	0	0	6	0	10	
Тема № 4: Методика розслідування злочинів проти безпеки руху та експлуатації транспорту	16	0	0	6	0	10	
Тема № 5: Методика розслідування злочинів, пов'язаних з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів	20	2	0	8	0	10	
Тема № 6: Методика розслідування привласнень, розтрат майна або заволодінь	14	0	0	4	0	10	

ним шляхом зловживання службовим становищем							
Тема № 7: Методика розслідування шахрайства	16	0	0	6	0	10	
Всього за семестр № : 7	120	6		44	0	70	Залік

4.1.3. Питання, що виносяться на самостійне опрацювання

Перелік питань до тем навчальної дисципліни		Література (основна):
Тема № 1 Методика розслідування вбивств і заподіяння тілесних ушкоджень		
	<p>Засвоїти поняття та криміналістичну класифікацію вбивств.</p> <p>Ознайомитись із криміналістичною характеристикою та особливостями розслідування сімейно-побутових вбивств.</p> <p>Ознайомитись із криміналістичною характеристикою та особливостями розслідування вбивств вчинених із хуліганських мотивів.</p> <p>Ознайомитись із криміналістичною характеристикою та особливостями розслідування вбивств вчинених на замовлення.</p> <p>Ознайомитись із криміналістичною характеристикою та особливостями розслідування вбивств новонароджених дітей.</p> <p>Ознайомитись із криміналістичною характеристикою та особливостями розслідування серійних вбивств.</p> <p>Засвоїти особливості підготовки і призначення судових експертиз під час розслідування вбивств.</p> <p>Вивчити тактику проведення окремих слідчих дій (огляд трупу і місця події, допит свідків, допит підозрюваної особи).</p>	<p>1, 2; 3;</p> <p>нормативно-правові акти 1-6;</p> <p>допоміжна 2-6</p>
Тема №2 Методика розслідування зґвалтувань		
	<p>Вивчити криміналістичну характеристику зґвалтувань.</p> <p>Уявити загальні положення розслідування зґвалтувань.</p> <p>Вивчити типові сліди, які залишаються на місці вчинення зґвалтувань.</p> <p>Ознайомитись із особливостями розслідування зґвалтувань, вчинених групою осіб.</p> <p>Ознайомитись із особливостями огляду місця події під час розслідування зґвалтування.</p>	<p>1, 2;</p> <p>нормативно-правові акти 1,2,3,5</p>

	<p>Ознайомитись із особливостями проведення допиту підозрюваного під час розслідування зґвалтування.</p> <p>Ознайомитись із особливостями проведення допиту потерпілої та свідків під час розслідування зґвалтування.</p> <p>Засвоїти порядок і особливості призначення судових експертиз під час розслідування зґвалтування.</p> <p>Вивчити типові слідчі ситуації та відповідні дії слідчого на початковому етапі розслідування зґвалтування.</p>	
	Тема №3 Методика розслідування грабежів і розбоїв	
	<p>Вивчити криміналістичну характеристику грабежів і розбоїв.</p> <p>Уявити загальні положення розслідування грабежів і розбоїв.</p> <p>Вивчити типові сліди, які залишаються на місці вчинення грабежів і розбоїв.</p> <p>Визначити і уявити особливості розслідування грабежів і розбоїв, вчинених групою осіб.</p> <p>Визначити і уявити особливості огляду місця події під час розслідування грабежів і розбоїв.</p> <p>Визначити і уявити особливості проведення допиту підозрюваного під час розслідування грабежів і розбоїв.</p> <p>Визначити і уявити особливості проведення допиту потерпілого та свідків під час розслідування грабежів і розбоїв.</p> <p>Вивчити порядок і особливості призначення судових експертиз під час розслідування грабежів і розбоїв.</p> <p>Вивчити типові слідчі ситуації та відповідні дії слідчого на початковому етапі розслідування грабежів і розбоїв.</p>	<p>1, 2;</p> <p>нормативно-правові акти 1,2,3,5</p>
	Тема №4 Методика розслідування злочинів проти безпеки руху та експлуатації транспорту	
	<p>Вивчити криміналістичну характеристику злочинів проти безпеки руху та експлуатації транспорту.</p> <p>Визначити і уявити загальні положення розслідування злочинів проти безпеки руху та експлуатації транспорту.</p> <p>Вивчити типові сліди, які залишаються на місці вчинення злочинів проти безпеки руху та експлуатації транспорту.</p> <p>Визначити і уявити обставини, які підлягають встановленню під час розслідування злочинів проти безпеки руху та експлуатації транспорту.</p> <p>Ознайомитись із особливостями огляду місця події під час розслідування злочинів проти безпеки руху та експлуатації транспорту.</p> <p>Ознайомитись із особливостями проведення допиту підозрюваного під час розслідування злочинів проти</p>	<p>1, 2;</p> <p>нормативно-правові акти 1,2,3,5;</p> <p>допоміжна 7</p>

	<p>безпеки руху та експлуатації транспорту.</p> <p>Ознайомитись із особливостями проведення допиту потерпілого та свідків під час розслідування злочинів проти безпеки руху та експлуатації транспорту.</p> <p>Уяснити призначення судових експертиз під час розслідування злочинів проти безпеки руху та експлуатації транспорту.</p> <p>Визначити і уяснити типові слідчі ситуації та відповідні дії слідчого на початковому етапі розслідування злочинів проти безпеки руху та експлуатації транспорту.</p>	
	Тема №5 Методика розслідування злочинів, пов'язаних з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів	
	<p>Вивчити криміналістичну характеристику злочинів, пов'язаних з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів.</p> <p>Уяснити загальні положення розслідування злочинів, пов'язаних з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів.</p> <p>Визначити і уяснити типові сліди, які залишаються на місці вчинення злочинів, пов'язаних з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів.</p> <p>Ознайомитись із особливостями розслідування злочинів, пов'язаних з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів, вчинених організованою злочинною групою.</p> <p>Ознайомитись із особливостями огляду місця події під час розслідування злочинів, пов'язаних з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів.</p> <p>Ознайомитись із особливостями проведення допиту підозрюваного під час розслідування злочинів, пов'язаних з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів.</p> <p>Ознайомитись із особливостями проведення допиту свідків під час розслідування злочинів, пов'язаних з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів.</p> <p>Вивчити порядок призначення судових експертиз під час розслідування злочинів, пов'язаних з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів.</p> <p>Визначити і уяснити типові слідчі ситуації та відповідні дії слідчого на початковому етапі розслідування</p>	<p>1, 2;</p> <p>нормативно-правові акти 1,2,3,5, 9-12; допоміжна 8-10</p>

	злочинів, пов'язаних з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів.	
	Тема №6 Методика розслідування привласнень, розтрат майна або заволодінь ним шляхом зловживання службовим становищем	
	<p>Вивчити криміналістичну характеристику привласнень, розтрат майна або заволодінь ним шляхом зловживання службовим становищем.</p> <p>Визначити і уявити загальні положення розслідування привласнень, розтрат майна або заволодінь ним шляхом зловживання службовим становищем.</p> <p>Вивчити типові сліди, які залишаються у ході вчинення привласнень, розтрат майна або заволодінь ним шляхом зловживання службовим становищем.</p> <p>Ознайомитись із особливостями розслідування привласнень, розтрат майна або заволодінь ним шляхом зловживання службовим становищем, вчинених групою осіб.</p> <p>Ознайомитись із особливостями огляду місця події під час розслідування привласнень, розтрат майна або заволодінь ним шляхом зловживання службовим становищем.</p> <p>Ознайомитись із особливостями проведення допиту підозрюваного під час розслідування привласнень, розтрат майна або заволодінь ним шляхом зловживання службовим становищем.</p> <p>Ознайомитись із особливостями проведення допиту свідків під час розслідування привласнень, розтрат майна або заволодінь ним шляхом зловживання службовим становищем.</p> <p>Вивчити порядок призначення судових експертиз під час розслідування привласнень, розтрат майна або заволодінь ним шляхом зловживання службовим становищем.</p> <p>Вивчити типові слідчі ситуації та відповідні дії слідчого на початковому етапі розслідування привласнень, розтрат майна або заволодінь ним шляхом зловживання службовим становищем.</p>	<p>1, 2; нормативно-правові акти 1,2,3, 5,6; допоміжна 11-14</p>
	Тема № 7. Методика розслідування шахрайств	
	<p>Вивчити криміналістичну характеристику та характеристика шахрайства.</p> <p>Ознайомитись із особливостями розслідування</p>	<p>1, 2; нормативно-правові акти</p>

		вуличного шахрайства. Ознайомитись із особливостями розслідування шахрайства, що вчиняється в побутовій сфері. Ознайомитись із особливостями розслідування шахрайства, що вчиняється в сфері підприємницької діяльності. Ознайомитись із особливостями розслідування шахрайства, що вчиняється в сфері використання новітніх електронних технологій.	1,2,3, 5,6; допоміжна 11-14
--	--	---	-----------------------------------

5. Індивідуальні завдання

5.1.1. Теми рефератів

1. Розслідування вбивств, що супроводжувалися розчленуванням трупа.
2. Розслідування «побутових вбивств».
3. Розслідування вбивств за відсутності трупа.
4. Використання спеціальних знань при розслідуванні вбивств.
5. Особливості розслідування зґвалтувань, вчинених групою осіб.
6. Специфіка розслідування зґвалтування неповнолітнього.
7. Психологічні засади розкриття та розслідування зґвалтувань.
8. Особливості розслідування грабежів і розбоїв, вчинених шляхом проникнення в приміщення.
9. Особливості розслідування грабежів і розбоїв, вчинених неповнолітніми.
10. Розслідування грабежів і розбоїв, вчинених організованими злочинними групами.
11. Особливості огляду місця дорожньо-транспортної пригоди.
12. Характеристика особи-злочинця наркомана.
13. Особливості розслідування привласнень, розтрат майна або заволодінь ним шляхом зловживання службовим становищем
14. Особливості огляду місця виготовлення наркотичних засобів (нарко лабораторії).
15. Особливості розслідування злочинів проти безпеки руху та експлуатації транспорту.
16. Особливості огляду місця дорожньо-транспортної пригоди.
17. Використання спеціальних знань під час розслідування кримінальних правопорушень проти безпеки руху та експлуатації транспорту.
18. Характеристика предмету злочинів, пов'язаних із незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів.
19. Криміналістичне вивчення особистості обвинуваченого у справах про злочини, пов'язані з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів.

20. Використання допомоги спеціалістів під час розслідування злочинів, пов'язаних із незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів.

21. Характеристика особи злочинця у справах про привласнення, розтрату майна чи заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем.

22. Особливості розслідування хуліганств, вчинених групою осіб.

23. Відмінність шахрайства (ст. 190 КК України) від шахрайства з фінансовими ресурсами (ст. 222 КК України).

24. Розслідування «шлюбних афер».

25. Особливості розслідування комерційного шахрайства.

6. Методи навчання

Навчання з дисципліни «Практикум з методики розслідування злочинів» проходить у формі: 6 лекцій (12 год.), 22 практичних занять (44 год.), а також самостійної роботи (70 год.) – для курсантів та слухачів денної форми навчання.

Метою лекційного курсу є викладення основних положень методики розслідування окремих видів злочинів, надання слухачам орієнтирів у навчальному матеріалі, викладення змісту питань, включених до білетів на заліку з навчальної дисципліни «Практикум з методики розслідування злочинів». Виклад теоретичного матеріалу супроводжується наведенням прикладів з слідчої та судової практики. Для кращого засвоєння лекційного матеріалу викладачі використовують мультимедійні презентації.

Аудиторні заняття проводяться у формі практичних занять, на яких курсанти та слухачі повинні набути практичні навички з планування та організації розслідування окремих видів кримінальних правопорушень (вбивств, розбоїв, грабежів, ДТП тощо). З цією метою заняття проводяться у навчальних аудиторіях та на криміналістичному полігоні у формі опитування групи щодо основних питань теми (до 15 хв.), обговорення проблемних питань (до 10 хв.) та поліцейських квестів (до 1 години).

Завдання поліцейського квесту (інтерактивної гри) направлені на встановлення рівня знань і вироблення практичних навичок у курсантів та слухачів, що забезпечують можливість *вірно й оперативно приймати рішення та вирішувати практичні завдання* відповідно запропонованого сценарію.

Сценарії квесту з Практикуму методики розслідування злочинів – це змодельовані ситуації, що виникають під час розслідування кримінальних правопорушень на різних етапах кримінального провадження.

Сценарії квесту з Практикуму методики розслідування злочинів направлені на перевірку рівня знань і практичних навичок у таких основних напрямках:

- а) застосування вірної техніки роботи зі слідами;
- б) застосування ефективної тактики проведення слідчих дій;

в) вміння вірно оцінювати слідчу ситуацію, встановлювати відповідні ключові тактичні завдання, і обрати ефективний спосіб їх вирішення.

Сценарій кожного завдання квесту включає наступні складові елементи.

1. Опис слідчої ситуації (фабулу) та завдання, що необхідно вирішити учасникам.

2. Опис робочого місця. Детальний перелік наочного, матеріально-методичного забезпечення.

3. Час відведений на виконання поставлених завдань.

4. Критерії оцінки виконання поставлених завдань.

Організація квесту ґрунтується на принципі розподілу ролей учасників (слідчий, оперативні працівники, інспектор-криміналіст, спеціаліст експертної служби, патрульні та ін.).

Самостійна робота за кожною темою передбачає вивчення навчальної та наукової літератури з відповідних тем, включених до програми навчальної дисципліни. Під час самостійної підготовки навчальній групі з окремих тем дисципліни (Методика розслідування вбивств, Методика розслідування зґвалтувань, Методика розслідування ДТП) викладачем ставляться завдання проходження Web-квестів.

Під час дистанційного виконання завдань Web-квестів курсанти та слухачі, використовуючи нормативну базу, наукову та спеціальну літературу, досвід слідчої та оперативної практики, інформаційний Інтернет ресурс, вирішують ситуативні завдання з окремих тем дисципліни.

Web-квести розробляються викладачем за допомогою спеціального програмного забезпечення. Доступ до Web-квестів викладач надає навчальній групі під час проходження відповідної теми.

Під час вивчення навчальної дисципліни курсанти та слухачі повинні засвоїти навчальний матеріал, отримати позитивні оцінки за усні відповіді, результати проходження квестів та Web-квестів. Всі пропущені заняття та незадовільні оцінки повинні бути відпрацьовані у відповідних формах роботи (усні відповіді, тести, завдання поліцейських квестів та Web-квестів).

7. Перелік питань та завдань, що виносяться на підсумковий контроль

1. Поняття та криміналістична класифікація вбивств.

2. Криміналістична характеристика та особливості розслідування сімейно-побутових вбивств.

3. Криміналістична характеристика та особливості розслідування вбивств вчинених із хуліганських мотивів.

4. Криміналістична характеристика та особливості розслідування вбивств вчинених на замовлення.

5. Криміналістична характеристика та особливості розслідування вбивств новонароджених дітей.

6. Криміналістична характеристика та особливості розслідування серійних вбивств.
7. Особливості підготовки і призначення судових експертиз під час розслідування вбивств.
8. Тактика проведення окремих слідчих дій (огляд трупу і місця події, допит свідків, допит підозрюваної особи).
9. Криміналістична характеристика зґвалтувань.
10. Загальні положення розслідування зґвалтувань.
11. Типові сліди, які залишаються на місці вчинення зґвалтувань.
12. Особливості розслідування зґвалтувань, вчинених групою осіб.
13. Особливості огляду місця події під час розслідування зґвалтування.
14. Особливості проведення допиту підозрюваного під час розслідування зґвалтування.
15. Особливості проведення допиту потерпілої та свідків під час розслідування зґвалтування.
16. Призначення судових експертиз під час розслідування зґвалтування.
17. Типові слідчі ситуації та відповідні дії слідчого на початковому етапі розслідування зґвалтування.
18. Криміналістична характеристика грабежів і розбоїв.
19. Загальні положення розслідування грабежів і розбоїв.
20. Типові сліди, які залишаються на місці вчинення грабежів і розбоїв.
21. Особливості розслідування грабежів і розбоїв, вчинених групою осіб.
22. Особливості огляду місця події під час розслідування грабежів і розбоїв.
23. Особливості проведення допиту підозрюваного під час розслідування грабежів і розбоїв.
24. Особливості проведення допиту потерпілого та свідків під час розслідування грабежів і розбоїв.
25. Призначення судових експертиз під час розслідування грабежів і розбоїв.
26. Типові слідчі ситуації та відповідні дії слідчого на початковому етапі розслідування грабежів і розбоїв.
27. Криміналістична характеристика злочинів проти безпеки руху та експлуатації транспорту.
28. Загальні положення розслідування злочинів проти безпеки руху та експлуатації транспорту.
29. Типові сліди, які залишаються на місці вчинення злочинів проти безпеки руху та експлуатації транспорту.
30. Обставини, які підлягають встановленню під час розслідування злочинів проти безпеки руху та експлуатації транспорту.
31. Особливості огляду місця події під час розслідування злочинів проти безпеки руху та експлуатації транспорту.

32. Особливості проведення допиту підозрюваного під час розслідування злочинів проти безпеки руху та експлуатації транспорту.

33. Особливості проведення допиту потерпілого та свідків під час розслідування злочинів проти безпеки руху та експлуатації транспорту.

34. Призначення судових експертиз під час розслідування злочинів проти безпеки руху та експлуатації транспорту.

35. Типові слідчі ситуації та відповідні дії слідчого на початковому етапі розслідування злочинів проти безпеки руху та експлуатації транспорту.

36. Криміналістична характеристика злочинів, пов'язаних з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів.

37. Загальні положення розслідування злочинів, пов'язаних з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів.

38. Типові сліди, які залишаються на місці вчинення злочинів, пов'язаних з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів.

39. Особливості розслідування злочинів, пов'язаних з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів, вчинених організованою злочинною групою.

40. Особливості огляду місця події під час розслідування злочинів, пов'язаних з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів.

41. Особливості проведення допиту підозрюваного під час розслідування злочинів, пов'язаних з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів.

42. Особливості проведення допиту свідків під час розслідування злочинів, пов'язаних з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів.

43. Призначення судових експертиз під час розслідування злочинів, пов'язаних з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів.

44. Типові слідчі ситуації та відповідні дії слідчого на початковому етапі розслідування злочинів, пов'язаних з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів.

45. Криміналістична характеристика привласнень, розтрат майна або заволодінь ним шляхом зловживання службовим становищем.

46. Загальні положення розслідування привласнень, розтрат майна або заволодінь ним шляхом зловживання службовим становищем.

47. Типові сліди, які залишаються у ході вчинення привласнень, розтрат майна або заволодінь ним шляхом зловживання службовим становищем.

48. Особливості розслідування привласнень, розтрат майна або заволодінь ним шляхом зловживання службовим становищем, вчинених групою осіб.

49. Особливості огляду місця події під час розслідування привласнень, розтрат майна або заволодінь ним шляхом зловживання службовим становищем.

50. Особливості проведення допиту підозрюваного під час розслідування привласнень, розтрат майна або заволодінь ним шляхом зловживання службовим становищем.

51. Особливості проведення допиту свідків під час розслідування привласнень, розтрат майна або заволодінь ним шляхом зловживання службовим становищем.

52. Призначення судових експертиз під час розслідування привласнень, розтрат майна або заволодінь ним шляхом зловживання службовим становищем.

53. Типові слідчі ситуації та відповідні дії слідчого на початковому етапі розслідування привласнень, розтрат майна або заволодінь ним шляхом зловживання службовим становищем.

54. Криміналістична характеристика шахрайства.

55. Розслідування вуличного шахрайства.

56. Розслідування шахрайства, що вчиняється в побутовій сфері.

57. Розслідування шахрайства, що вчиняється в сфері підприємницької діяльності.

58. Розслідування шахрайства, що вчиняється в сфері використання новітніх електронних технологій.

59. Типові сліди, які залишаються під час вчинення шахрайства.

60. Особливості проведення допиту підозрюваного під час розслідування шахрайства.

61. Особливості проведення допиту потерпілого та свідків під час розслідування шахрайства.

62. Типові слідчі ситуації та відповідні дії слідчого на початковому етапі розслідування шахрайства.

8. Критерії та засоби оцінювання результатів навчання здобувачів

Контрольні заходи включають у себе поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль.

До форм поточного контролю належить оцінювання:

- рівня знань під час опитування на практичних заняттях;
- результатів проходження поліцейських квестових завдань;
- результатів виконання завдань Web-квестів під час індивідуальної та самостійної роботи.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має за мету перевірку засвоєння знань, умінь і навичок курсантом (студентом, слухачем) з навчальної дисципліни.

У ході поточного контролю проводиться систематичний вимір приросту знань, їх корекція. Результати поточного контролю заносяться викладачем до

журналів обліку роботи академічної групи за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Оцінки за виконання завдань поліцейських квестів та Web-квестів виставляються в журнали обліку роботи академічної групи окремою графою за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»). Результати цієї роботи враховуються під час виставлення підсумкових оцінок.

Результат навчальних занять за семестр розраховується як середньоарифметичне значення з усіх виставлених оцінок під час навчальних занять протягом семестру та виставляється викладачем в журналі обліку роботи академічної групи окремою графою.

Результат самостійної роботи за семестр розраховується як середньоарифметичне значення з усіх виставлених оцінок з самостійної роботи, отриманих протягом семестру та виставляється викладачем в журналі обліку роботи академічної групи окремою графою.

Курсант (студент, слухач), який отримав оцінку «незадовільно» за навчальні заняття або самостійну роботу, зобов'язаний перескласти її.

Загальна кількість балів (оцінка), отримана здобувачем за семестр перед підсумковим контролем, розраховується як середньоарифметичне значення з оцінок за навчальні заняття та самостійну роботу, та для переводу до 100-бальної системи помножується на коефіцієнт **10**.

$$\text{Загальна кількість балів (перед підсумковим контролем)} = \left(\frac{\text{Результат навчальних занять за семестр} + \text{Результат самостійної роботи за семестр}}{2} \right) \cdot 10$$

Підсумковий контроль.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному ступені вищої освіти або на окремих його завершених етапах.

Для обліку результатів підсумкового контролю використовується поточно-накопичувальна інформація, яка реєструється в журналах обліку роботи академічної групи. Результати підсумкового контролю з дисциплін відображаються у відомостях обліку успішності, навчальних картках курсантів (студентів, слухачів), залікових книжках. **Присутність курсантів (студентів, слухачів) на проведенні підсумкового контролю (заліку, екзамену) обов'язкова.** Якщо курсант (студент, слухач) не з'явився на підсумковий контроль (залік, екзамен), то науково-педагогічний працівник ставить у відомість обліку успішності відмітку «не з'явився».

Підсумковий контроль (екзамен, залік) оцінюється за національною шкалою. Для переводу результатів, набраних на підсумковому контролі (екзамені, заліку), з національної системи оцінювання в 100-бальну вводиться коефіцієнт **10**, таким чином максимальна кількість балів на підсумковому

контролі (екзамені, заліку), які використовуються при розрахунку успішності курсантів (студентів, слухачів), становить - **50**

Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру та балів, набраних на підсумковому контролі (екзамені, заліку).

$$\begin{array}{lcl}
 \text{Підсумкові} & & \text{Загальна} \\
 \text{бали} & & \text{кількість балів (перед} \\
 \text{навчальної} & = & \text{підсумковим} \\
 \text{дисципліни} & & \text{контролем)} \\
 & & + \text{підсумковим} \\
 & & \text{контролем}
 \end{array}$$

Курсант (студент, слухач), який під час складання підсумкового контролю отримав оцінку «незадовільно», складає підсумковий контроль (екзамен, залік) повторно. Повторне складання підсумкового контролю (екзамену, заліку) допускається не більше двох разів з кожної навчальної дисципліни, у тому числі один раз – викладачеві, а другий – комісії, що створюється навчально-науковими інститутами (факультетами). Незадовільні оцінки виставляються тільки в відомостях обліку успішності. Курсантам (студентам, слухачам), які отримали не більше як дві незадовільні оцінки (нижче ніж 60 балів) з навчальної дисципліни, можуть бути встановлені різні строки ліквідації академічної заборгованості, але не пізніше як за день до фактичного початку навчальних занять у наступному семестрі. Курсанти (студенти, слухачі), які не ліквідували академічну заборгованість у встановлений термін, відраховуються з Університету. Особи, які одержали більше двох незадовільних оцінок (нижче ніж 60 балів) за підсумковими результатами вивчення навчальних дисциплін з урахуванням підсумкового контролю, відраховуються з Університету.

Якщо дисципліна вивчається протягом двох і більше семестрів з семестровим контролем у формі підсумкового контролю (екзамену чи заліку), то результат вивчення дисципліни в поточному семестрі визначається як середньоарифметичне значення балів, набраних у поточному та попередньому семестрах.

$$\begin{array}{lcl}
 \text{Підсумкові} & & \text{Підсумк} \\
 \text{бали} & & \text{ові бали за} \\
 \text{навчальної} & = & \text{поточний} \\
 \text{дисципліни} & & \text{семестр} \\
 & & + \text{підсумковий} \\
 & & \text{семестр}
 \end{array}$$

Чіткі критерії оцінювання результатів здобувачів вищої освіти під час поточного контролю (роботи на практичних заняттях, виконання завдань квестів та Web-квестів, а також інших самостійних навчальних та індивідуальних творчих завдань) та підсумкового контролю.

Семестр	Робота під час	Самостійна та	Поточний
---------	----------------	---------------	----------

№	навчальних занять	індивідуальна робота	контроль
7	Отримати не менше 5 позитивних оцінок, відпрацювати всі пропуски та незадовільні оцінки	Направити викладачу завдання Web-квестів. Надати робочий зошит з виконаними практичними завданнями квесту, а також складені протоколи слідчих дій відповідно квестових завдань.	Отримати за контроль не менше 30 балів

До заліку допускаються здобувачі, які не мають академічної заборгованості (відсутні пропуски занять, всі самостійні роботи оформлені і здані викладачу). Залік складається із відповідей на три питання в білеті. Відповідь оцінюється відповідно національної шкали оцінювання.

9. Шкала оцінювання: національна та ECTS

О цінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		О	Пояснення
97 – 100	Відмінно («зараховано»)		«Відмінно» – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою.
94 – 96			
90 – 93			
85 – 89	Добре («зараховано»)		«Дуже добре» – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані , якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального , робота з двома-трьома незначними помилками.
80 – 84			
75 – 79			
70 – 74	Задовільно («зараховано»)		«Добре» – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані , якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками , робота з декількома незначними помилками або з однією–двома значними помилками.
65 – 69			
60 – 64			
			«Задовільно» – теоретичний зміст курсу освоєний неповністю , але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано , деякі з виконаних завдань містять помилки , робота з трьома значними помилками.
			«Достатньо» – теоретичний зміст курсу освоєний частково , деякі практичні навички роботи не сформовані , частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконана , або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального , робота, що задовольняє мінімуму критеріїв оцінки.

40 -59	Незадовільно («не зараховано»)	Х	«Умовно незадовільно» – теоретичний зміст курсу освоєний частково , необхідні практичні навички роботи не сформовані , більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань не виконано , або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального ; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання), робота, що потребує доробки
21 -40			
1– 20			« Безумовно незадовільно » – теоретичний зміст курсу не освоєно , необхідні практичні навички роботи не сформовані , всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до значимого підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки

10. Рекомендована література (основна, допоміжна), інформаційні ресурси в Інтернеті

Нормативно-правові акти:

1. Кримінальний кодекс України. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25. Ст. 131. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України. *Офіц. сайт Верховної ради України*. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.
3. Інструкція про порядок залучення працівників органів досудового розслідування поліції та Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України як спеціалістів для участі в проведенні огляду місця події, затверджена наказом МВС України № 1339 від 03.11.2015, зареєстр. в Мінюсті України 06.11.2015 за №1392/27837. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1392-15>
4. Порядок взаємодії між органами та підрозділами Національної поліції, закладами охорони здоров'я та органами прокуратури України при встановленні факту смерті людини : спільний Наказ МВС України, МОЗ України, Генеральної прокуратури України № 807/1193/279 від 29.09.2017, зареєстр. в Міністерстві юстиції України 24.10.2017 за №1299/31167 , URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1299-17#Text>
5. Інструкція з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні і розслідуванні, затверджена Наказом МВС України № 575 від 07.07.2017, зареєстрована в Мін'юст України від 31.07.2017 № 937/30805. *Офіц. сайт Верховної ради України*. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0937-17>
6. Про Національну поліцію : закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // *Голос України* URL: <http://www.golos.com.ua/article/257729>
7. Про судову експертизу: Закон України, в редакції від 01.01.2020 р.

Відомості Верховної Ради України. 1994. № 28. Ст. 232. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4038-12>

8. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення : закон України від 6.12.2019 № 361-IX // *Відомості Верховної Ради України* (ВВР), 2020, № 25, ст.171 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/361-20>

9. Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживання ними : Закон України від 15.02.1995 № 62/95-ВР, редакція від 02.01.2020 // *Відомості Верховної Ради України*. – 1995. – № 10. – Ст. 62. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/62/95-%D0%B2%D1%80#Text>

10. Про наркотичні засоби, психотропні речовини, їх аналоги і прекурсори : Закон України від 15.02.1995 № 60/95-ВР, // *Відомості Верховної Ради України*. – 1995. – № 10. – Ст. 60. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/60/95-%D0%B2%D1%80>

11. Про затвердження таблиць невеликих, великих та особливо великих розмірів наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, які знаходяться у незаконному обігу : наказ МОЗ України від 01.08.2000 № 188. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0512-00>

12. Про затвердження Переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів : постанова Кабінету Міністрів України від 06.05.2000 № 770, редакція від 23.07.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/770-2000-%D0%BF>

Основна:

1. Криміналістика : підручник : у 2 т. Т. 2 / [А. Ф. Волобуєв, О. В. Одерій, Р. Л. Степанюк та ін.] ; за заг. ред. А. Ф. Волобуєва, Р. Л. Степанюка, В. О. Маляррової ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2018. – 312 с. URL:

[file:///C:/Users/%D0%A2%D0%B0%D0%BD%D1%8F/Downloads/%D0%9F%D1%96%D0%B4%D1%80%D1%83%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%9A%D1%80%D0%B8%D0%BC%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%96%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0,%20%D1%82%D0%BE%D0%BC%20202018%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/%D0%A2%D0%B0%D0%BD%D1%8F/Downloads/%D0%9F%D1%96%D0%B4%D1%80%D1%83%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%9A%D1%80%D0%B8%D0%BC%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%96%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0,%20%D1%82%D0%BE%D0%BC%20202018%20(1).pdf)

2. Криміналістика : підручник : у 2 т. Т. 1 / [А. Ф. Волобуєв, М. В. Даньшин, А. В. Іщенко та ін.] ; за заг. ред. А. Ф. Волобуєва, Р. Л. Степанюка, В. О. Маляррової ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2018. – 384 с. URL:

[file:///C:/Users/%D0%A2%D0%B0%D0%BD%D1%8F/Downloads/%D0%9F%D1%96%D0%B4%D1%80%D1%83%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%9A%D1%80%D0%B8%D0%BC%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%96%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0,%20%D1%82%D0%BE%D0%BC%201%202018%20\(4\).pdf](file:///C:/Users/%D0%A2%D0%B0%D0%BD%D1%8F/Downloads/%D0%9F%D1%96%D0%B4%D1%80%D1%83%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%9A%D1%80%D0%B8%D0%BC%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%96%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0,%20%D1%82%D0%BE%D0%BC%201%202018%20(4).pdf)

3. Криміналістика [текст] : підручник. / В. В. Пясковський, Ю. М. Чорноус, А. В. Іщенко, О. О. Алексєєв та ін. – К. : «Центр учбової літератури», 2015. – 544 с.

URL:<http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/1700/1/%D0%9F%D1%96%D0%B4%D1%80%D1%83%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%9A%D1%80%D0%B8%D0%BC%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%96%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0.pdf>

4. Навчально-методичний посібник для самостійної роботи та практичних занять і словник термінів з навчальної дисципліни “Криміналістика” / уклад.: В. Ю. Шепітько, В. О. Коновалова, В. А. Журавель та ін. – Х.: Нац. ун-т “Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого”, 2013. – 165 с.
http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/1682/1/NMP_0004.pdf

Допоміжна:

1. Волобуєв А.Ф. Загальні положення криміналістичної методики: Лекція. - Х., 1997.
2. Коновалова В.О. Вбивство. Мистецтво розслідування: Монографія. - Х., 2001.
3. Саїнчин О.С. Розкриття і розслідування умисних убивств: концептуальні і практичні основи: Монографія. - Одеса, 2004.
4. Пазинич Т.А. Основні положення розслідування вбивств, що вчинені з мотивів расової, національної чи релігійної нетерпимості // збірник наукових праць «Науковий вісник публічного та приватного права», №4/2016, Науково-дослідний інститут публічного права, 2016, с. 140-147.
5. Пащенко О. Ю. Особливості організації розкриття та розслідування умисних вбивств : навчально-методичний посібник / Пащенко О. Ю., Стратонов В. М., Зубенко В. В. – Херсон: Мрія, 2003. – 220 с.
6. Саїнчин О. Слідчі ситуації і алгоритм дій при розслідуванні дітовбивств / О. Саїнчин // Право України. – 2004. – № 2. – С.121-124
7. Розслідування обставин дорожньо-транспортних пригод / Авт.-уклад. С. О. Шевцов, К. В. Дубонос. – Х.: Факт, 2003. 191 с.
8. Злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів: тактика проведення окремих слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій: методичні рекомендації / С.В. Албул, С.В. Андрусенко. – Одеса : ОДУВС, 2018. – 100 с. URL: <http://dspace.oduvs.edu.ua/bitstream/123456789/429/1/%D0%9F%D1%80%D0%BE%D1%82%D0%B8%D0%B4%D1%96%D1%8F%20%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BA%D0%BE%D0%B7%D0%BB%D0%BE%D1%87%D0%B8%D0%BD%D0%B0%D0%BC%202018.pdf>
9. Особливості розслідування незаконного виробництва, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збуту наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів: Методичні рекомендації для практичних підрозділів Національної поліції України. – Х. : ХНУВС, 2017.
10. Пазинич Т. А. Особливості розкриття та розслідування злочинів, пов'язаних з порушенням правил обігу наркотичних засобів, психотропних

речовин, їх аналогів або прекурсорів, відповідальність за які передбачене статтею 320 КК України / Пазинич Т. А. // Актуальні питання діяльності слідчих підрозділів органів внутрішніх справ України : зб. наук. праць факультету підготовки фахівців для підрозділів слідства та дізнання ХНУВС за 2011 рік / за заг. ред. академіка НАПрН України, д-ра юрид. наук, проф. О. М. Бандурки. – Х.: НікаНова, 2012. – С. 61-82.

11. Волобуєв А.Ф. Проблеми методики розслідування розкрадань майна в сфері підприємництва / А. Ф. Волобуєв. – Х.: Ун-т внутр. справ, 2000. – 336 с.

12. Криміналістичне забезпечення розслідування злочинів, вчинених у бюджетній сфері України: монографія РЛ Степанюк - Х.: НікаНова, 2012.

13. Пазинич Т. А. Криміналістична характеристика та основні положення розслідування шахрайств : дис... канд. наук: 12.00.09 / Національний університет внутрішніх справ України. Харків, 2007. 189 с.

14. Чернявський С.С. Теоретичні та практичні основи методики розслідування фінансового шахрайства: дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.09 / Нац. акад. внутр. справ. - К., 2010. - 610 арк. - Бібліогр.: арк. 517-610

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Єдиний державний реєстр судових рішень, URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/>

2. Законодавство України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua>

3. Офіційне інтернет-представництво Президента України. URL: <http://www.president.gov.ua>

4. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: <http://portal.rada.gov.ua>

5. Офіційний веб-сайт Державного науково-дослідного експертно-криміналістичного центру України. URL: <http://dndekc.centrmia.gov.ua>

6. Офіційний веб-сайт Міністерства внутрішніх справ України. URL: <http://mvs.gov.ua>

7. Офіційний веб-сайт Національної поліції України URL: www.npu.gov.ua